

GEMEENTELIJK RIOLERINGSPLAN 2021-2025

GEMEENTE WESTSTELLINGWERF

**GEMEENTELIJK RIOLERINGSPLAN
GEMEENTE WESTSTELLINGWERF
2021-2025**

(Versie 20 oktober 2020)

**Auteurs:
Martijn Leeneman
Willem de Vries**

Inhoud

1. Inleiding	4
1.1 Wettelijke basis	4
1.2 Klimaatstresstest.....	5
1.3 Geldigheidsduur.....	5
1.4 Planvorming, betrokken partijen	5
1.5 Huidige GRP	5
1.6 Leeswijzer	5
2. Gemeentelijke zorgplichten	6
2.1 Zorgplicht stedelijk afvalwater.....	6
2.1.1 Inzameling van stedelijk afvalwater.....	6
2.1.2 Transport stedelijk afvalwater	7
2.2 Zorgplicht regenwater	7
2.2.1 Inzameling van regenwater	8
2.2.2 Transport van regenwater	8
2.2.3 Verwerking van regenwater	8
2.2.4 Klimaatadaptie.....	9
2.2.4.1 Stimuleren inwoners	10
2.3 Zorgplicht grondwater	11
3. De riolering in Weststellingwerf.....	12
3.1 Aantallen	12
3.2 Verwachte uitbreiding	13
3.3 Basisrioleringsplannen.....	13
4. Beheer	14
4.1 Gegevensbeheer	14
4.2 Inspecties.....	14
5. Onderhoud.....	15
5.1 Vrijverval riolering	15
5.2 Randvoorzieningen	15
5.3 Gemalen.....	15
5.4 Persleidingen	16
5.5 Straat- en trottoirkolken.....	16
5.6 Straatreinigen.....	16
5.7 Onkruidbestrijding	16
5.8 IBA's.....	16
5.9 Watergangen en vijvers	16
6. Samenwerking.....	17
6.1. Samenwerking binnen de gemeente	17
6.2. OWO-samenwerking.....	17
6.3. Fries Bestuursakkoord Waterketen (FBWK).....	17

7. Duurzaamheid	18
7.1 Energie verbruiken	18
7.2 Energie terug winnen	18
7.3 Duurzaam.....	18
7.4 Energietransitie	18
8. Beleidsscenario's.....	19
9. Kostendekkingsplan	20
9.1 Personele middelen	20
9.2 Financiële middelen	20
9.2.1 Uitgangspunten berekening	20
9.2.2. Lasten.....	20
9.2.2.1 Exploitatiekosten.....	20
9.2.2.2 Investerings	21
9.2.2.3. Kapitaallasten	21
9.2.2.4 Compensabele BTW	21
9.2.3 Baten	21
9.2.4 Reserve	21
9.3 Rioolheffing	21
9.3.1 Ontwikkeling tarief rioolheffing	22
10. Besluitvorming	23

1. Inleiding

Veel experts vinden dat riolering het beste medicijn is tegen veel ziekten. In 2007 werd riolering door lezers van het British Medical Journal gekozen tot de belangrijkste 'medische' doorbraak in de afgelopen 200 jaar.

Riolering helpt bij:

- de bescherming van de volksgezondheid;
- het voorkomen van wateroverlast;
- het aantrekkelijk maken van de omgeving.

Het is een taak van de gemeente om riolering aan te leggen en deze te onderhouden. Het gaat bij deze taak niet alleen om stedelijk afvalwater maar ook om regenwater en grondwater.

Dit gemeentelijk rioleringsplan (GRP) beschrijft:

- hoe de gemeente deze taak uitvoert;
- wat de kosten daarvan zijn;
- hoe de kosten worden betaald (rioolheffing).

Hiermee zorgt de gemeente voor het voortbestaan van de rioleringszorg. De gemeente voldoet hiermee aan de eisen uit de wetgeving.

1.1 Wettelijke basis

De aanleg en het beheer en onderhoud van riolering is een gemeentelijke taak. Deze taak is verdeeld over drie wetten.

Wet milieubeheer

Wat de gemeente op het gebied van riolering moet doen, zijn vastgelegd in de Wet milieubeheer (Wm artikel 10.33). Hierin staat onder anderen dat de gemeente een gemeentelijk rioleringsplan (GRP) moet opstellen.

In het GRP moet staan:

- uit welke onderdelen de riolering bestaat;
- welke effecten deze onderdelen op het milieu hebben;
- welke kosten met het beheer en onderhoud hiervan gemoeid zijn.

In de Wet milieubeheer is ook de zorgplicht voor het inzamelen en transporteren van stedelijk afvalwater vastgelegd.

Waterwet

In de Waterwet staat dat de gemeente niet alleen moet zorgen voor stedelijk afvalwater, maar ook voor regenwater en grondwater.

Gemeentewet

In de Gemeentewet staat dat de gemeente een rioolheffing mag invoeren. De totale rioolheffing nooit meer mag bedragen dan het bedrag dat nodig is voor de uitvoering van de gemeentelijke watertaken ten aanzien van afvalwater, grondwater en regenwater.

Door verdere vereenvoudiging van het omgevingsrecht zullen de Wet milieubeheer en de Waterwet naar verwachting in 2021 opgaan in de Omgevingswet. Deze wetwijziging heeft waarschijnlijk als direct gevolg dat de planverplichting voor het GRP komt te vervallen.

In de Omgevingswet worden nieuwe instrumenten geïntroduceerd, waaronder de omgevingsvisie, het omgevingsplan en het omgevingsprogramma:

- Omgevingsvisie: strategisch instrument, vast te stellen door de gemeenteraad
- Omgevingsplan: tactisch instrument ter concretisering van het beleid. Hierin kunnen bijvoorbeeld concrete maatregelen opgenomen worden die nu nog voorkomen in de uitvoeringsparagrafen van strategische plannen, zoals het GRP
- Omgevingsprogramma: de concrete planning van maatregelen die wordt genomen, zoals een jaarplan of uitvoeringsprogramma

1.2 Klimaatstresstest

Op Prinsjesdag 2017 is het Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie (DRA) gepresenteerd. In dit plan staat dat gemeenten moeten onderzoeken waar overlast ontstaat als in een korte periode heel veel regen valt. Dit wordt gedaan door het uitvoeren van een zogenaamde klimaatstresstest.

De gemeenten moeten voor 2021 aangeven wat zij aan de overlast doen. Dit past in de planning van het Rijk om Nederland in 2050 klimaatbestendig te maken. Hieronder vallen de volgende thema's:

- wateroverlast;
- droogte;
- hitte;
- overstromingen.

Water op straat, Sickengastraat te Wolvega

In dit GRP is alleen het thema wateroverlast meegenomen. De reden is dat alleen de kosten voor het verminderen van wateroverlast betaald mogen worden uit de rioolheffing.

In Fryslân is vanuit het Fries Bestuursakkoord Waterketen 2016-2020 Friesland breed de klimaatstresstest uitgevoerd. De volgende stap die in het proces is uitgevoerd is een risicodialoog. Deze risicodialoog is gevoerd met de vakdisciplines van de afdeling Ruimte. Uit de test zijn de meest kwetsbare gebieden na voren gekomen. Ook is aangegeven of deze maatregelen op korte termijn of op termijn moeten worden uitgevoerd. Met de uitvoering van deze maatregelen is een grote investering gemoeid.

In paragraaf 2.2.4. van dit GRP wordt uitgebreider in gegaan op de klimaatstresstest en de maatregelen.

1.3 Geldigheidsduur

Het GRP wordt vastgesteld voor vijf jaar. Dus van 2021 tot en met 2025. Omdat belangrijke wijzigingen kunnen optreden is er gekozen voor vijf jaar en niet langer. Deze wijzigingen kunnen zijn:

- wijzigingen in (nieuwe) wetgeving of (Europees) beleid;
- Omgevingswet;
- ervaringen op diverse vlakken, waaronder de samenwerking afvalwaterketen en ontwikkelingen in afvalwaterketen;
- afwijkingen bij inkomsten of uitgaven.

1.4 Planvorming, betrokken partijen

Dit GRP is opgesteld door de afdeling Ruimte in samenwerking met de afdeling Gemeentewerf en het team Planning en Control.

1.5 Huidige GRP

Het huidige GRP is nog geldig tot en met 2020. In bijlage 1 wordt het huidige GRP geëvalueerd.

1.6 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 wordt aangegeven hoe de gemeente haar zorgplichten op het gebied van stedelijk afvalwater, regenwater en grondwater vervult.

Uit welke onderdelen de riolering bestaat en hoe dit wordt beheerd en onderhouden, wordt in de hoofdstukken 3, 4 en 5 beschreven.

Hoofdstuk 6 gaat over samenwerking. Naast de samenwerking intern, werken wij ook met externe partijen aan de waterketen. In Friesland werken alle gemeenten, het Wetterskip en Vitens samen aan de waterketen. Binnen OWO worden er gezamenlijk werkzaamheden uitgevoerd.. Duurzaamheid speelt ook binnen het vakgebied riolering. Hierover gaat hoofdstuk 7.

In hoofdstuk 8 worden drie mogelijke beleidsscenario's beschreven.

Hoofdstuk 9 gaan over de financiën. Hier worden de kosten tegenover de inkomsten gezet. Ook wordt in dit hoofdstuk de ontwikkeling van de hoogte van de rioolheffing weergegeven.

2. Gemeentelijke zorgplichten

In dit GRP wordt het beleid van de afgelopen jaren "klimaatbestendig en duurzaam (riool)waterbeheer" voortgezet.

Het beleid houdt in dat wat:

- goed werkt in stand wordt gehouden;
- niet goed werkt, wordt verbeterd.

Bij het verbeteren ligt er een sterk accent op het klimaatbestendiger maken van de voorzieningen en duurzaam (riool)waterbeheer. Met dit beleid speelt de gemeente Weststellingwerf in op de klimaatveranderingen waar wij in Nederland mee te maken hebben of nog krijgen.

In bijlage 2 is aangegeven wat de inwoners van dit beleid merken. Daarnaast is omschreven welke inspanningen er gedaan moeten worden om aan dit beleid te voldoen.

Het beleid is opgedeeld in de zorgplicht voor:

- stedelijk afvalwater;
- regenwater;
- grondwater.

Deze zorgplichten zijn wettelijk vastgelegd in de Waterwet.

2.1 Zorgplicht stedelijk afvalwater

Onder stedelijk afvalwater wordt verstaan:

- huishoudelijk afvalwater;
- bedrijfsafvalwater;
- afvloeiend regenwater;
- grondwater;
- ander afvalwater.

De zorgplicht stedelijk afvalwater bestaat uit de onderdelen inzameling en transport.

2.1.1 Inzameling van stedelijk afvalwater

Het voortzetten van het huidige beleid houdt in dat de gemeente Weststellingwerf voldoet aan:

- aan de wettelijke resultaatsverplichting van het Rijk;
- de regelgeving van het Wetterskip.

Hieronder is beschreven wat het beleid inhoudt voor:

- nieuwe aansluitingen;
- percelen die niet aangesloten zijn op de riolering.

Nieuwe aansluitingen

Bij nieuwe aansluitingen wordt vuilwater en schoon water apart afgevoerd. Hiermee worden klachten over stank en of verontreinigingen van sloten en bodem voorkomen.

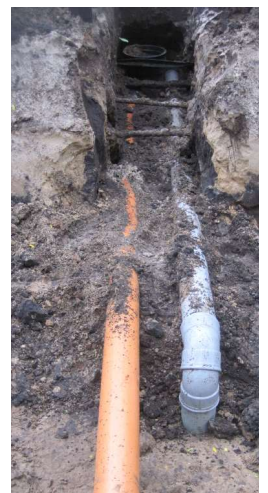
In de bouwverordening staat hoe de riolering aangelegd moet worden.

Er worden buizen van verschillende kleuren gebruikt. Dit wordt gedaan om foute aansluitingen te voorkomen.

In uitbreidingsplannen wordt op het aansluiting van gebouwen geen toezicht gehouden op nieuwbouw aansluitingen door de gemeente. Vaak liggen daar de uitleggers al tot aan het perceel waarop gebouwd wordt.

Voor deze aansluiting hoeft ook geen vergunning aangevraagd te worden.

Bij het maken van aansluitingen moet wel een vergunning aangevraagd worden. De reden hiervoor is dat er in de meeste gevallen er een aansluiting gemaakt moet worden op het hoofdriool en dat er vanaf het hoofdriool uitleggers moeten worden gelegd tot aan de perceelgrens. Deze werkzaamheden worden uit gevoerd in openbaar terrein. Hieraan stelt de gemeente eisen. Deze eisen zijn beschreven in de vergunning.

Hemelwater en vuilwater aansluiting

Percelen niet aangesloten op de riolering

In de gemeente Weststellingwerf is 92% van de percelen aangesloten. De 8% van de percelen die niet aangesloten zijn, liggen allemaal in het buitengebied. Een overzicht van deze percelen is toegevoegd als bijlage 3.

De gemeente beschikt voor deze percelen over een ontheffing voor de zorgplicht. Deze ontheffing is verleend door de provincie Friesland. De ontheffing houdt voor de perceeleigenaar in dat de perceeleigenaar zelf moet zorgen voor het behandelen van zijn afvalwater.

Een perceel dat niet aangesloten is op de riolering kan aangesloten worden. Hiervoor moet de perceeleigenaar een verzoek bij de gemeente indienen. De gemeente kijkt dan of het mogelijk is. Alle kosten voor het aansluiten van het perceel komen voor rekening van de perceeleigenaar. Dit geldt ook voor de kosten die gemaakt moeten worden voor de werkzaamheden in gemeentelijk eigendom.

2.1.2 Transport stedelijk afvalwater

Het voortzetten van het huidige beleid houdt in dat de gemeente Weststellingwerf voldoet aan:

- de wettelijke resultaatsverplichting van het Rijk;
- de regelgeving van het Wetterskip.

Technische staat voorzieningen

Voor de afvoer van stedelijk afvalwater moeten de onderdelen van de riolering in een goede technische staat verkeren. Als onderdelen beschadigd zijn, vervangt of repareert de gemeente ze.

Afgelopen jaren heeft de gemeente steeds vaker reparaties laten voeren. Deze reparaties zijn van binnenuit het riool uitgevoerd. Het voordeel van deze reparaties is dat de weg niet open gebroken wordt. Nadeel is dat er dan geen apart regenwaterriool wordt aangelegd.

Inspectie van de voorzieningen (beheer)

Het rioolstelsel in Weststellingwerf is nog niet erg oud. Hierdoor verkeert het rioolstelsel in een behoorlijk goede technische staat.

Om een goed beeld te krijgen van de technische staat worden jaarlijks inspecties uitgevoerd. De keuze welke riolering wordt geïnspecteerd hangt af van de volgende aspecten:

- Aanlegjaar;
- Klachten;
- Geplande werkzaamheden andere vakdisciplines.

Ook worden jaarlijks de volgende onderdelen in het rioolstelsel geïnspecteerd:

- Gemalen;
- Overstorten;
- Randvoorzieningen;
- Terugslagkleppen.

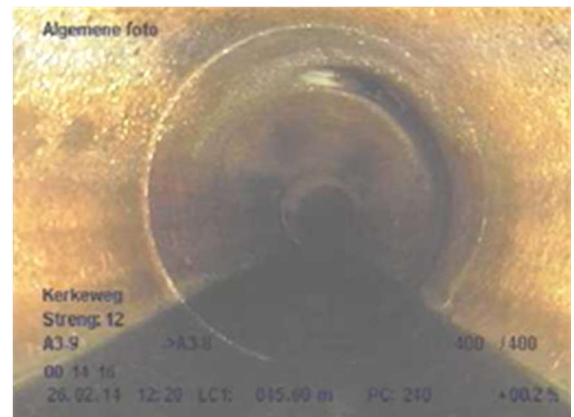

Foto binnenkant riool

Waarborgen bedrijfszekerheid rioolgemalen

De rioolgemalen zijn een kritisch onderdeel binnen het rioolstelsel. Als een rioolgemaal niet werkt, leidt dat al snel tot overlast. Het is daarom belangrijk tijdig en op een juiste manier te handelen bij een storing.

Om dit mogelijk te maken, wordt de onderhoudsstrategie uit het vorige GRP voortgezet.

2.2 Zorgplicht regenwater

In het vorige GRP is vastgelegd dat er een regenwater riool wordt aangelegd als het gemengde riool wordt vervangen. Wel moet het dan mogelijk zijn om het regenwater te lozen op een sloot of een vijver.

Doordat het klimaat verandert, valt er steeds meer regen in een kortere periode. Dit kan wateroverlast veroorzaken. In die gevallen zal de gemeente maatregelen nemen om de wateroverlast te beperken. Dit wordt ook wel het klimaatadaptief maken van de riolering en de openbare ruimte genoemd.

De zorgplicht regenwater bestaat uit de onderdelen:

- Inzameling;
- Transport;
- Klimaatadaptie.

2.2.1 Inzameling van regenwater

Het huidige beleid van de afgelopen jaren wordt voortgezet. Dit houdt in voor:

- *Nieuwbouw*
De particulier is bij nieuwbouw verplicht de afvalwaterstromen gescheiden aan te leveren. De gemeente legt een gemeentelijk regenwaterstelsel aan. Dit kan zijn in de vorm van een riool maar ook in de vorm van een sloot of vijver. De particulier krijgt de mogelijkheid om het overtollige hemel- en/of grondwater hierop aan te sluiten. Vanwege de lokale grondslag wordt het verplicht verwerken op eigen terrein niet verplicht. Het is namelijk niet ondenkbaar dat verplichte verwerking van regenwater op eigen terrein leidt tot grondwateroverlast. Wel wordt lokale verwerking van regenwater door de particulier vanuit de gemeente toegejuicht.
- *Bestaand gebied*
In bestaand gebied ligt nog vaak een gemengd riool. Dit houdt in dat vuil water samen met het regenwater in één buis wordt afgevoerd. Bij het vervangen van de riolering doet zich de mogelijkheid voor de waterstromen te scheiden. Als er een gescheiden riool ligt dan wordt alleen de regen die valt op de weg en trottoirs afgevoerd via het regenwaterriool. Daken van gebouwen worden nu nog niet aangesloten op het regenwaterriool. Vaak is het niet duidelijk hoe de riolering ligt op particulier terrein. De kans op een foute aansluiting waardoor vuilwater terecht komt in een het regenwaterriool is daardoor groot. Daarnaast zijn de kosten erg hoog. Bij de berekening van de grootte van het riool is er wel rekening mee gehouden dat het water van deze daken wel afgevoerd kan worden.

Afkoppelplannen

Om de mogelijkheid te onderzoeken om regenwater apart van vuilwater af te voeren zijn voor de volgende kernen afkoppelplannen opgesteld:

- Wolvega;
- Noordwolde;
- Steggerda;
- De Blesse;
- Oldeholtpade.

De plannen zijn opgesteld om bij vervanging van het riool te bepalen of afgekoppeld gewenst dan wel noodzakelijk is. Er is geen verplichting om af te koppelen.

2.2.2 Transport van regenwater

Voor het transport van regenwater moet het regenwaterriool in een goede technische staat verkeren. Dit regenwaterriool hoeft niet te allen tijde in "nieuwstaat" verkeren. Als het riool beschadigd is, vervangt of repareert de gemeente het riool.

Omdat de regenwaterriolen nog niet zo oud zijn, verkeert het regenwaterriool een goede technische staat.

2.2.3 Verwerking van regenwater

Bij de verwerking van regenwater wordt onderscheid gemaakt tussen:

- Bestaand gebied:
- Nieuwbouw:
- Buitengebied.

Aanleg regenwaterriool tijdens reconstructie Steenwijkerweg

Bestaand gebied (bestaande bebouwing)

In bestaand gebied ligt nog vaak een gemengd riool. Dit houdt in dat vuil water samen met het regenwater in één buis wordt afgevoerd. Bij het vervangen van de riolering doet zich de mogelijkheid voor de waterstromen te scheiden.

Bij het verwerken van regenwater kunnen ook de inwoners een rol spelen. Zij kunnen bijvoorbeeld regenwater opvangen en hergebruiken.

Om dat onder de aandacht te brengen, richt de gemeente zich op het vergroten van de bewustwording bij inwoners.

De gemeente heeft de ambitie om in de toekomst nog een regentonactie te organiseren. Daarnaast wil de gemeente bij haar inwoners aandacht vragen voor het 'verharden' van de tuinen. Met een actie 'steen eruit plant erin' wil de gemeente de inwoners stimuleren om verharding om te ruilen voor groen.

Nieuwbouw

Voor nieuwbouw (en herbouw) geldt dat het afvalwater en het regenwater gescheiden moet worden ingezameld. Bij nieuwbouw voert de gemeente de watertoets uit en daaruit blijkt of in het gebied voldoende waterberging is.

Extra berging kan gerealiseerd worden door bijvoorbeeld extra vijvers aan te leggen.

Buitengebied

In gebieden waar een druk- of persriool aanwezig is (vooral buiten de bebouwde kom) bedoeld voor de inzameling van alleen stedelijk afvalwater, is het niet toegestaan om regenwater op de riolering aan te sluiten. De pompcapaciteiten en de afmetingen van de druk- en persleidingen zijn niet berekend op de afvoer van regenwater.

2.2.4 Klimaatadaptatie

Het klimaat verandert als gevolg van de opwarming van de aarde. Heel Nederland krijgt te maken met:

- Heftigere regenbuien;
- Langere droge periodes;
- Meer en hetere zomerse dagen en nachten.

In het landelijke Deltaplan Ruimtelijke adaptatie is als doel gesteld dat Nederland in 2050 zo goed mogelijk klimaatbestendig is ingericht voor:

- Wateroverlast;
- Droogte;
- Hitte;
- Overstromingen.

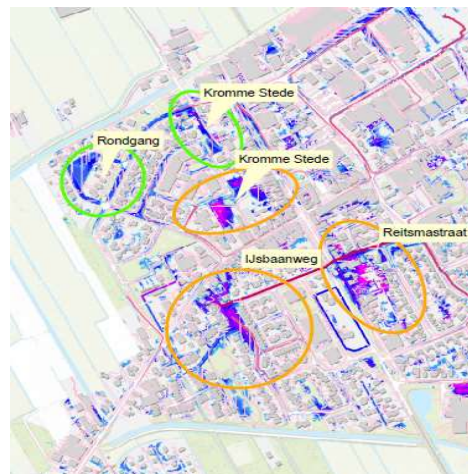
In Fryslân hebben overheden met elkaar afgesproken om in drie stappen aan de slag te gaan met klimaatadaptatie: 'weten, willen, werken'. Dit is de methodiek uit het Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie. Eerst wordt door middel van een zogenaamde klimaatstresstest in beeld wordt gebracht wat de kwetsbaarheden zijn (weten). Vervolgens worden de ambities voor een klimaatbestendige leefomgeving geformuleerd (willen). Om daarna aan de slag te gaan om de leefomgeving klimaatbestendig te maken (werken).

Klimaatstresstest Weststellingwerf

De gemeente Weststellingwerf heeft in 2017 de Klimaatstresstest uitgevoerd. Uit die test zijn de kwetsbare gebieden in beeld zijn gebracht voor de onderdelen:

- Wateroverlast;
- Droogte;
- Hitte;
- Overstromingen.

Binnen dit gemeentelijk rioleringsplan richten wij ons op het onderdeel wateroverlast.

Uitsnede uit kaart klimaatstresstest

De volgende stap die in het proces is uitgevoerd is een risicodialoog. Deze risicodialoog is gevoerd met de vakdisciplines van de afdeling Ruimte. Uit deze risicodialoog zijn de 23 mogelijke overlast locaties naar voren gekomen.

De risicodialoog is beschreven in de notitie 'Risicodialoog extreme neerslag Gemeente Weststellingwerf'. Deze notitie is toegevoegd als bijlage 4.

Vervolgens is de optredende wateroverlast per locatie nauwkeuriger berekend. Hieruit is naar voren gekomen dat er voor 9 locaties op korte termijn maatregelen genomen moeten worden. In de onderstaande tabel worden de locaties weergegeven.

Reitsmastraat	Noordwolde
IJsbaanweg	Noordwolde
Nieuwstraat	De Blesse
Kolksplein	Wolvega
Houtstraat	Wolvega
Tjerk Hiddestraat en Sickengastraat	Wolvega
Julianaweg en Oranje Nassaulaan	Wolvega
Spoorlaan	Wolvega
Omgang	Wolvega

Overlast locaties

In bijlage 5 wordt per locatie beschreven welke maatregelen er mogelijk zijn. Ook worden per locatie de kosten van die maatregelen weergegeven.

Hierbij is ervan uit gegaan dat de maatregelen los van andere werkzaamheden worden uitgevoerd. Omdat een aantal maatregelen in de openbare ruimte zichtbaar zullen zijn, is het belangrijk om de bewoners er bij te betrekken. Nog voor de voorbereiding van de werkzaamheden zullen zij worden uitgenodigd voor een bijeenkomst.

Als gevolg van deze maatregelen kunnen de exploitatiekosten toenemen. Bijvoorbeeld bij het toepassen van water passerende bestrating. Dit is bestrating met holle ruimtes of ruimere voegen tussen de stenen. Hier door kan het regenwater makkelijker en sneller in de bodem zakken. Maar door die holle ruimtes of ruimere voegen kan er ook meer onkruid groeien. Dit zal er dan weg gehaald moeten worden. De kosten voor die extra onkruidbestrijding kunnen toegerekend worden aan de riolering. Omdat nog niet bekend is of en hoeveel water passerende bestrating wordt toegepast, is de onkruidbestrijding nog niet opgenomen in de exploitatiekosten.

In het kostendekkingsplan is er vanuit gegaan dat de werkzaamheden op zich zelf staan. Dus alle kosten die met de uitvoering van de maatregelen gemoeid zijn, worden door berekend in het tarief van de rioolheffing.

Uiteraard zal er gekeken worden of de maatregelen ook uitgevoerd kunnen worden in combinatie met andere werkzaamheden. Te denken valt dan aan werkzaamheden die uitgevoerd moeten worden aan de wegen of aan het groen. Ook zouden er mogelijkheden kunnen ontstaan om werk met werk te maken met nieuwe ontwikkelingen zoals woningbouw of de energietransitie.

2.2.4.1 Stimuleren inwoners

In lijn met de Beleidsbrief Klimaat en Duurzaamheid zoekt de gemeente vanuit een gedeelde verantwoordelijkheid om te komen tot een klimaat robuuste omgeving de dialoog met inwoners, bedrijven en andere organisaties. Zij zullen in de voorbereiding bij het bepalen van de te nemen klimaatmaatregelen nog meer worden betrokken dan bij eerder uitgevoerde projecten.

Acties worden opgezet om het waterbewustzijn bij alle inwoners te vergroten, zoals bijvoorbeeld een regentonactie en een actie 'steen eruit, plant erin'. Maar ook kan gedacht worden aan subsidies bij investeringen

in de aanleg van een groen dak of een extra leidingstelsel voor het gebruik van regenwater voor het spoelen van het toilet.

En het stimuleren van initiatieven van bijvoorbeeld wijken of bedrijven die bijdragen aan een klimaatbewuste inrichting of beheer van de openbare ruimte, bedrijventerreinen of schoolpleinen. Voorbeelden zijn vergroening van bedrijventerreinen of een waterspeelplein.

In het eerste jaar van de looptijd van dit GRP wordt hiervoor een plan opgesteld. Waarbij gekeken wordt of bij al bestaande initiatieven aangesloten kan worden. Zo heeft de provincie het gehad over een provincie brede regentonactie en is er de stichting 'Steenbreek' die samen met deelnemende gemeenten de leefomgeving wil vergroenen.

2.3 Zorgplicht grondwater

De Waterwet stelt bewust niemand verantwoordelijk of aansprakelijk voor de handhaving van een bepaalde grondwaterstand. De grondwaterstanden in bebouwd gebied worden beïnvloed door vele factoren. Peilbeheer van het grondwater is daarom een onmogelijke opgave in de stad. De wet houdt hier rekening mee en legt gemeenten daarom slechts een inspanningsverplichting op, en geen resultaatverplichting.

De wet geeft aan dat de burger met grondwaterproblemen bij de gemeente met zijn probleem terecht moet kunnen. De gemeente is het eerste aanspreekpunt (loket) voor de burger. De gemeente is echter geen probleemhouder en ook niet aansprakelijk.

Naast de gemeente hebben particulieren, het waterschap en de provincie ook een wettelijke verantwoordelijkheid in het grondwaterbeheer. Onderstaande tabel geeft een overzicht van de taken en verantwoordelijkheden van de betrokken binnen de grondwaterzorgplicht.

grondeigenaar (particulier)	De grondeigenaar is verantwoordelijk voor de staat van zijn woning en perceel. Hij moet daarom zelf maatregelen nemen om problemen met grondwater op te lossen of te voorkomen. Als hij maatregelen neemt moet hij rekening houden met: <ul style="list-style-type: none"> • Het gemeentelijk beleid; • Belangen van aangrenzende percelen. Hij kan de gemeente vragen het te veel aan grondwater te mogen lozen op het riool of een sloot.
gemeente	De gemeente heeft een infolijn. Hier kunnen inwoners vragen en klachten indienen. Bij een klacht over grondwater gaat de gemeente de oorzaak te onderzoeken. Als blijkt dat de oorzaak ligt op het perceel van de inwoner dan moet zelf het probleem oplossen. Als blijkt dat de oorzaak in het openbaar gebied ligt dan kan de gemeente maatregelen nemen. De gemeente biedt de inwoners de mogelijkheid aan te sluiten op het riool of een sloot
Wetterskip Fryslân	Het Wetterskip is verantwoordelijk voor: <ul style="list-style-type: none"> • De hoeveelheid oppervlaktewater; • De kwaliteit van het oppervlaktewater. Grondwater en oppervlaktewater staan met elkaar in verbinding. Daarom heeft het Wetterskip een (afgeleide) rol in het beheer van het ondiepe grondwater.
Provinsje Fryslân	De provincie is verantwoordelijk voor de kwaliteit van het grondwater. Daarnaast regelt de provincie zaken zoals een schadecommissie voor grondwateronttrekkingen. Ook is zij aanspreekpunt voor de grotere of specifiekere grondwateronttrekkingen. Zij geeft ook aan of er een vergunning aangevraagd moet worden voor het gebruik van grondwater.

3. De riolering in Weststellingwerf

3.1 Aantallen

In het beheersysteem zijn alle onderdelen van de riolering vastgelegd. In onderstaande tabel wordt per onderdeel het aantal aangegeven.

Onderdelen riolering	Aantal
vrij verval riolering	
- gemengde riolering	136 km
- vuilwater riolering	17 km
- regenwaterriolering	42 km
overstorten	34 st
uitstroom regenwaterriool	52 st
persleiding	99 km
hoofd gemalen	38 st
mini gemalen	367 st
watrigemalen	7 st
randvoorzieningen	7 st
kolken	10.918 st

In 2020 wordt gerekend met 11.734 aansluitingen.

In bijlage 6 zijn de rioolgemalen weergegeven.

In bijlage 7 zijn de overstorten en de uitstroom regenwaterriool weergegeven.

3.2 Verwachte uitbreiding

De gemeente denkt dat er per jaar ongeveer 30 nieuwe aansluitingen bij komen. Hierdoor neemt ook het areaal toe.

3.3 Basisrioleringsplannen

In de basisrioleringsplannen wordt beschreven hoe een rioolstelsel functioneert. Hierbij wordt gekeken naar het hydraulisch functioneren (de afvoercapaciteit) en de overstortfrequentie van de riooloverstorten.

Voor de gemeente is het belangrijk dit te weten zodat bij wijzigingen of uitbreidingen van het rioolstelsel in beeld kan worden gebracht wat de gevolgen zijn voor het functioneren van het bestaande rioolstel en de overstortfrequentie van de riooloverstorten.

Een basisriolering wordt opgesteld in samenspraak met het Wetterskip Fryslân. Het Wetterskip is verantwoordelijk voor het zuiveren van het rioolwater en de kwaliteit van het oppervlaktewater. In het basisrioleringsplan wordt aangegeven hoeveel rioolwater naar de zuivering wordt afgevoerd.

Daarnaast wordt door middel van de overstortfrequentie van de overstorten aangegeven hoeveel rioolwater er op oppervlaktewater wordt geloosd en wat voor gevolgen dit heeft voor de waterkwaliteit van dat oppervlaktewater.

Per dorp is er een basisrioleringsplan opgesteld. In onderstaande tabel is aangegeven in welk jaar het basisrioleringsplan is opgesteld.

Kern	Jaartal actualisatie
Blesdijke	1999
Boijl	2011
De Blesse	1999
De Hoeve	2000
Langelille	2008
Munnekeburen	2008
Nijeholtpade	2002
Noordwolde	1999
Oldeholtpade	2010
Oosterstreek	1999
Scherpenzeel	2008
Slijkenburg	2012
Steggerda	1999
Ter Idzard	1999
Vinkega	1999
Wolvega	2003

Een basisrioleringsplan wordt aangepast als er ontwikkeling zijn die van invloed zijn op het functioneren van de bestaande riolering.

4. Beheer

Onder beheer wordt verstaan: alle activiteiten die gericht zijn op het in stand houden van de riolering. Het is daarom belangrijk om te weten:

- Uit welke onderdelen de riolering bestaat;
- Waar de onderdelen zich bevinden;
- Wat de technische staat van die onderdelen is;
- Welke werkzaamheden er uitgevoerd moeten worden om de riolering in stand te houden.

4.1 Gegevensbeheer

De Wet milieubeheer schrijft voor dat bij de gemeente bekend moet zijn:

- Uit welke onderdelen de riolering bestaat;
- Wat de technische staat van die onderdelen is.

De WION (Wet Informatie-uitwisseling Ondergrondse Netten) schrijft voor dat de gemeente moet weten waar de onderdelen zich bevinden.

Om al die gegevens per onderdeel vast te leggen, beschikt de gemeente over een beheersysteem. In dit beheersysteem worden de gegevens vastgelegd van alle leidingen, putten en andere onderdelen van de riolering.

Daarnaast beschikt de gemeente over een onderhoudsmanagementsysteem voor de rioolgemalen. In dit systeem staan per rioolgemaal alle onderdelen beschreven en wanneer die zijn aangelegd of vervangen.

4.2 Inspecties

Elk jaar wordt een gedeelte van de riolering geïnspecteerd. Deze inspectie wordt verwerkt in het beheersysteem en onderhoudsmanagementsysteem. Uit de inspectie wordt bepaald wat de technische staat van de onderdelen van de riolering is.

Aan de hand van de inspecties wordt besloten wat er vervangen of gerepareerd moet worden.

5. Onderhoud

Om de riolering in een goede technisch staat te houden, wordt onderhoud uitgevoerd. Het onderhoud bestaat uit:

- Reinigen;
- Repareren;
- Vervangen.

5.1 Vrijval riolering

Elk jaar wordt een deel van de vrijval riolering gereinigd. Nadat het riool is gereinigd wordt er ook een inspectie uitgevoerd. Dit wordt gedaan met een camera die door het riool rijdt.

Het reinigen en het inspecteren wordt uitbesteed aan een gespecialiseerd bedrijf.

De inspectie wordt gebruikt om de staat van de riolering te bepalen. Er wordt dan ook beslist of er iets aan de riolering moet gebeuren. Daarna wordt er gekeken of er ook andere werkzaamheden moeten worden uitgevoerd. Daarbij wordt gedacht aan werkzaamheden aan wegen en groen. Maar ook aan werkzaamheden om wateroverlast te voorkomen.

Als dat is gedaan dan wordt er een keuze gemaakt. Er wordt dan gekozen om het riool te:

- Vervangen;
- Relinen (renoveren);
- Repareren.

Relinen, het inbrengen van een kous

5.2 Randvoorzieningen

Een randvoorziening is een onderdeel van het riool. De randvoorziening heeft als doel om de lozing van vuil uit het riool op het oppervlaktewater te verminderen

In de gemeente zijn op acht locaties randvoorzieningen. In bijlage 8 worden de randvoorzieningen weergegeven.

De randvoorzieningen worden jaarlijks door de eigen dienst geïnspecteerd. Er wordt dan ook beslist of de randvoorziening gereinigd wordt.

5.3 Gemalen

In de gemeente zijn:

- Hoofdgemalen;
- Minigemalen;
- Watergemalen.

Hoofdgemalen staan in of aan de rand van de kernen en verzorgen de afvoer van rioolwater van meerdere huishoudens.

Minigemalen staan in het buitengebied. Deze gemalen verzorgen de afvoer van hooguit 2 of 3 percelen.

De watergemalen voeren regenwater af of aan. Dit zijn gemalen die het regenwater uit tunnels afvoeren en gemalen die voor vijvers regenwater aanvoeren.

In bijlage 6 wordt een overzicht van de gemalen gegeven.

Een keer per jaar wordt er door de eigen dienst onderhoud aan de gemalen uitgevoerd.

Dan ook worden de gemalen geïnspecteerd.

De gegevens van de gemalen zijn vastgelegd in het onderhoudsmanagementsysteem. Hierin worden ook de inspecties van de gemalen verwerkt.

De inspectie wordt gebruikt om de staat van het gemaal te bepalen. Er wordt dan ook beslist of er iets aan de riolering moet gebeuren.

Alle hoofdgemalen zijn aangesloten op een telemetriesysteem. Door dit systeem hebben wij via internet rechtstreeks contact met de hoofdgemalen. Als er een storing is bij een hoofdgemaal wordt dit meteen door het telemetriesysteem gemeld. Storingen kunnen daardoor snel worden verholpen. Ook kunnen wij door dit systeem de hoofdgemalen op afstand besturen.

Bij de minigemalen vindt het melden van storingen plaats door middel van een rode lamp. Het duurt misschien iets langer dat de storingen worden verholpen. Maar de rode lamp heeft wel een positief effect. De storing wordt vaak veroorzaakt door wat een bewoner loost. Bewoners moeten zelf bellen als de rode lamp brandt. Daardoor is de bewoner ook vaak aanwezig als de storing wordt verholpen. De bewoner ziet dan ook meteen wat hij niet moet lozen.

5.4 Persleidingen

Persleidingen zijn de leidingen waarop alleen de gemalen zijn aangesloten. Een persleiding wordt niet geïnspecteerd. Een persleiding wordt alleen schoongemaakt als de afvoer van rioolwater minder wordt.

5.5 Straat- en trottoirkolken

In de gemeente zijn, volgens de laatste reinigingsronde, 10.918 straatkolken en trottoirkolken aanwezig. Deze kolken worden jaarlijks één keer leeg gezogen. Deze werkzaamheden worden uitbesteed aan een bedrijf.

5.6 Straatreinigen

Het hele jaar door worden de straten in onze gemeente gereinigd. Zouden de straten niet worden gereinigd dan zou een deel van dat vuil op de duur in de kolken terecht komen. Daarom wordt 40% van de kosten van straatreinigen, wat neerkomt op € 15.000,00, doorberekend in de rioolheffing.

5.7 Onkruidbestrijding

Er is tot nu toe geen aanleiding om kosten voor onkruidbestrijding toe te rekenen aan de rioolheffing. Met het nemen van klimaatmaatregelen kan dat wel veranderen. Als er bijvoorbeeld waterdoorlatende bestrating wordt toegepast.

Bij waterdoorlatende bestrating worden de stenen verder van elkaar gelegd. Hierdoor ontstaan er ruimtes tussen de stenen die opgevuld worden met materiaal (split of zand) waardoor regenwater makkelijk in de ondergrond kan wegzakken. Om te voorkomen dat de ruimtes tussen de stenen dichtgroeien met onkruid zal hier vaker onkruidbestrijding plaats moeten vinden dan bij bestrating waarbij de stenen tegen elkaar aan liggen. Zoals nu bij bijna alle straten in de gemeente het geval is.

5.8 IBA's

In de periode 2006 - 2008 zijn in het buitengebied door gemeente 282 IBA's (Individuele Behandeling Afvalwater) aangelegd. Het onderhoud aan deze IBA's wordt door de gemeente uitbesteed. In de lijst in bijlage 9 worden de adressen waar een IBA is geplaatst weergegeven.

Er zijn in de gemeente ook 31 percelen waar via het project 'IBA's in Fryslân' een IBA is aangelegd. Deze IBA's worden door het Wetterskip Fryslân onderhouden. In de lijst in bijlage 10 worden die adressen weergegeven.

IBA bij jachthaven Driewegsluis

5.9 Watergangen en vijvers

Via de riooloverstorten wordt vanuit de riolering water geloosd op vijvers en sloten. Om dit water goed af te kunnen voeren moeten de vijvers en sloten worden onderhouden. Daarnaast worden de vijvers en sloten af en toe gebaggerd. Hierbij wordt onder anderen het slib dat uit het riool komt verwijderd. Daarom wordt een deel van die kosten gedekt vanuit de rioolheffing.

6. Samenwerking

6.1. Samenwerking binnen de gemeente

Als er werkzaamheden aan de riolering moeten worden uitgevoerd, wordt overleg gevoerd binnen de gemeente. Daarbij wordt gekeken of werkzaamheden gecombineerd kunnen worden. Ook worden plannings op elkaar afgestemd.

6.2. OWO-samenwerking

De gemeenten Opsterland, Weststellingwerf en Ooststellingwerf (OWO) werken al langere tijd op verschillende fronten samen. In het verleden is gezamenlijk telemetrie en het beheersysteem voor rioolgemaal aangeschaft. Verder wordt het reinigen en inspecteren van de riolering gezamenlijk aanbesteed.

6.3. Fries Bestuursakkoord Waterketen (FBWK)

In Friesland wordt binnen de waterketen samen gewerkt tussen het Wetterskip Fryslân, de Friese gemeenten, de provincie Fryslân en waterbedrijf Vitens. Deze samenwerking is vastgelegd in het Fries Bestuursakkoord Waterketen (FBWK). In 2010 de eerste versie van het Fries Bestuursakkoord Waterketen (FBWK) opgesteld. Dit is door alle waterpartners in Friesland is ondertekend. In 2016 is hier een vervolg aan gegeven in het Bestuursakkoord Waterketen 2016 – 2020.

In het FBWK zijn de ambities in de waterketen opgedeeld in drie noemers:

- doelmatigheid;
- duurzaamheid;
- een betrokken burger.

Om de ambities te bereiken worden er verschillende projecten en initiatieven uitgevoerd. Deze projecten en initiatieven zijn opgenomen in een uitvoeringsplan dat jaarlijks wordt bijgesteld. Voor de uitvoering van het akkoord levert de gemeente elk jaar uren en geld.

Om de doelen uit het bestuursakkoord te halen, is het de uitdaging voor gemeenten, Wetterskip, provincie en Vitens om:

- intensief samen te werken;
- slimmer te investeren;
- slimmer te beheren.

Ondertekening FBWK 2016-2020

7. Duurzaamheid

Ook gedurende de planperiode van dit GRP volgt de gemeente de ontwikkeling op het gebied van duurzaamheid, circulaire economie, energietransitie en klimaat.

Tot voor kort werd afvalwater gezien als een afvalstof die, met het oog op de volksgezondheid, snel uit onze directe leefomgeving wordt verwijderd. Voor het transport en reinigen van afvalwater is energie nodig. Maar er kan er ook energie terug gewonnen worden uit de riolering.

7.1 Energie verbruiken

De gemeente zorgt veelal voor het transport van het afvalwater. In de gemeente Weststellingwerf zorgen een groot aantal rioolgemalen voor het transport. Om zuinig om te gaan met energie wordt bij vervanging van de pompen in de rioolgemalen gekeken of er pompen toegepast kunnen worden die behoorlijk energie-efficiënt zijn.

Daarnaast komt onze elektriciteit, mede door gerichte gemeentelijke inkoop, uit duurzame bronnen. Het verder terug dringen van het energieverbruik door rioolgemalen kan door het afkoppelen van regenwater. In veel gevallen wordt naast het vuile water ook nog regenwater afgevoerd door rioolgemalen. Door het regenwater gescheiden af te voeren van het vuile water en rechtstreeks te lozen op oppervlakte water, is er geen energie nodig om het regenwater af te voeren.

Voor de komende planperiode is per jaar een bedrag van € 50.000,00 opgenomen om dakvlak af te koppelen.

7.2 Energie terug winnen

Het reinigen van het afvalwater is een taak van het Waterschap. Door de waterschappen wordt onderzoek gedaan naar de Afvalwaterzuiveringsinrichtingen als energiefabriek, grondstoffenfabriek en schoonwaterfabriek. Deze installaties ontvangen grote hoeveelheden afvalwater, waar veel energie in zit. Deze energie wordt er momenteel al deels uit gehaald in de vorm van biogas, maar er zijn nog meer mogelijkheden. Zo wordt gewerkt aan de winning van thermische energie (warmte) uit het afvalwater met warmtewisselaars.

In afvalwater zitten ook nuttige grondstoffen. Gescheiden zuivering wordt onderzocht in diverse landelijke pilotprojecten, waarbij fosfaat uit urine wordt teruggewonnen en bijvoorbeeld verwerkt in kunstmest. Ook de aanpak van medicijnresten in het afvalwater vraagt voor de toekomst meer onderzoek en inspanning.

Niet alleen de Waterschappen zijn bezig met de winning van thermische energie (riothermie). Voor het terugwinnen van energie is vooral de warmte in het afvalwater interessant. Transport en opslag van warmte zijn lastig, direct hergebruik is het meest efficiënt en dat vergt een constante warmtebehoefte vlak bij een fors riool.

Op dit moment zijn er in de gemeente Weststellingwerf geen toepassingen van riothermie.

7.3 Duurzaam

Goed voorwerk doen, risico's, kosten en baten afwegen, ook dat is duurzaamheid. Zo wordt binnen de gemeente Weststellingwerf niet meteen gekozen om rioolbuizen te vervangen als dat uit inspecties nodig blijkt te zijn. De afgelopen jaren is er meer voor gekozen om rioolbuizen te relinen. Met relinen krijgt het riool een nieuwe binnenkant en kan weer tientallen jaren mee. Resultaat: minder kosten, minder overlast en een veel langer gebruik van hetzelfde riool.

7.4 Energietransitie

De ontwikkelingen rondom de energietransitie geven de mogelijkheid om werk met werk te maken. Daarom worden deze ontwikkelingen ook nauwlettend gevolgd.

8. Beleidsscenario's

In voorgaande hoofdstukken zijn diverse onderwerpen beschreven. Uit die onderwerpen zijn drie beleidsscenario's samengesteld.

Bij alle drie de beleidsscenario's wordt het huidige beleid voortgezet. Dit houdt in dat in stand wordt gehouden wat goed functioneert en wat niet goed functioneert wordt verbeterd of vervangen.

Bij scenario 1 wordt alleen gekeken naar het klimaatbestendig maken en verduurzaming van beheer als er onderdelen van de riolering verbeterd of vervangen moeten worden.

Dit in tegenstelling tot scenario 2 en 3. Hier wordt preventief ingespeeld op de klimaatverandering.

Bij scenario 3 is daar nog aan toegevoegd het waterbewust worden van onze inwoners door bijvoorbeeld een regentonactie of het vervangen van stenen door planten in hun tuinen. Daarnaast wordt bij scenario 3 ingezet op het terug dringen van energieverbruik.

Met dit nieuwe GRP worden de drie volgende beleidsscenario's voorgesteld:

Scenario 1	<p>Voortzetten beleid</p> <p>1. Met dit scenario wordt het huidige beleid voortgezet. Dit beleid richt zich op het in stand houden wat goed functioneert en datgene verbeteren wat nog niet goed functioneert. Bij het verbeteren ligt er een sterk accent op het klimaatbestendig maken van de voorzieningen en duurzaam beheer. Het klimaatbestendig maken is in dit scenario niet leidend. Pas als er iets moet worden verbeterd of veranderd wordt er gekeken naar het klimaatbestendig maken. Bij voorbeeld de herinrichting van de Heerenveenseweg en Steenwijkerweg. De aanleiding van de werkzaamheden was de herinrichting. De aanleg van het regenwaterriool is met deze werkzaamheden meegelift.</p>
Scenario 2	<p>Voortzetten beleid en uitvoeren klimaatmaatregelen</p> <p>1. Met dit scenario wordt het huidige beleid voortgezet. Dit beleid richt zich op het in stand houden wat goed functioneert en datgene verbeteren wat nog niet goed functioneert. Bij het verbeteren ligt er een sterk accent op het klimaatbestendig maken van de voorzieningen en duurzaam beheer.</p> <p>2. Binnen dit scenario worden de negen knelpunten ten aanzien van wateroverlast die uit de klimaatstresstest naar voren zijn gekomen aangepakt.</p>
Scenario 3	<p>Voortzetten beleid en uitvoeren klimaatmaatregelen, bewustwording inwoners en energiebesparing</p> <p>1. Met dit scenario wordt het huidige beleid voortgezet. Dit beleid richt zich op het in stand houden wat goed functioneert en datgene verbeteren wat nog niet goed functioneert. Bij het verbeteren ligt er een sterk accent op het klimaatbestendig maken van de voorzieningen en duurzaam beheer.</p> <p>2. Binnen dit scenario worden de negen knelpunten ten aanzien van wateroverlast die uit de klimaatstresstest naar voren zijn gekomen aangepakt.</p> <p>3. Door het afkoppelen van regenwater van het drukrioolstelsel in het buitengebied wordt energie bespaard.</p> <p>4. Er wordt ingezet op het vergroten van kennis, draagvlak en betrokkenheid van klimaatverandering. Daarvoor wordt een programma opgesteld met acties en maatregelen. Met daarin voorstellen om inwoners en bedrijven te stimuleren klimaat- en waterbewuste keuzes te maken of met eigen initiatieven te komen.</p>

In hoofdstuk 9 is per scenario aangegeven welke middelen er nodig zijn om de beschreven onderwerpen uit te voeren. Deze bestaan uit personele middelen en financiële middelen. Verder is er ingegaan op de kostendekking, waarbij het verloop van de voorziening en rioolheffing is berekend.

9. Kostendekkingsplan

9.1 Personele middelen

De gemeentelijke watertaken worden uitgevoerd door de afdelingen Ruimte en de Gemeentewerf. Daarnaast verleent de afdeling Dienstverlening, Bestuur & Organisatie ondersteuning.

In lijn met het GRP 2016-2020 geldt dat er zoveel mogelijk werkzaamheden door de eigen dienst wordt uitgevoerd. Alleen op die onderdelen waar specialistische kennis nodig is wordt externe inzet aangewend.

Huidige formatie:

	beschikbare capaciteit op jaarbasis (fte)
Afdeling Ruimte	1,2
Afdeling Gemeentewerf	4,1
Totaal	5,3

9.2 Financiële middelen

De uitvoering van de gemeentelijke watertaken kost veel geld. Deze uitgaven worden gedekt vanuit de rioolheffing die door de bewoners en ondernemers in de gemeente wordt bijeengebracht. Om een onderbouwde prognose te maken van het verloop van de rioolheffing is een kostendekkingsberekening gemaakt. De kostendekkingsberekening is opgenomen in bijlage 11. Er wordt toegewerkt naar een 100% kostendekkend tarief.

9.2.1 Uitgangspunten berekening

In de berekening van de rioolheffing is met de volgende gemeentelijke financiële uitgangspunten rekening gehouden:

- Alle genoemde bedragen zijn prijspeil 2019;
- Alle bedragen zijn exclusief inflatie en moeten voor de toekomst (in bijvoorbeeld begrotingen en budgetten) met de optredende inflatie worden geïndexeerd;
- Alle bedragen zijn exclusief BTW;
- Alle investeringen zijn inclusief kosten voor voorbereiding en directievoering.

9.2.2. Lasten

Bij lasten wordt onderscheid gemaakt tussen exploitatiekosten en investeringen.

9.2.2.1 Exploitatiekosten

De kosten voor het jaarlijks operationeel beheer en onderhoud (reinigen van de riolen, onderhouden van sloten en onderhoud aan pompen en gemalen) alsmede de personeelskosten vormen de exploitatiekosten. Veelal zijn dit kosten die in de praktijk jaarlijks niet al te veel zullen schommelen. Deze kosten worden in één keer ten laste van de rioolexploitatie in het betreffende jaar gebracht. Onderstaand schema toont het verloop van de exploitatiekosten, exclusief de kapitaalslasten) in de planperiode.

In de exploitatiekosten zijn bij scenario 3 de kosten voor de maatregel 'operatie steen eruit, plant erin', de regentonactie en het afkoppelen van dakvlak meegenomen.

EXPLOITATIEKOSTEN (exclusief kapitaalslasten)			
Jaar	Scenario 1	Scenario 2	Scenario 3
2021	€ 595.014,00	€ 595.014,00	€ 675.014,00
2022	€ 577.014,00	€ 577.014,00	€ 637.014,00
2023	€ 577.014,00	€ 577.014,00	€ 637.014,00
2024	€ 577.014,00	€ 577.014,00	€ 637.014,00
2025	€ 577.014,00	€ 577.014,00	€ 637.014,00

9.2.2.2 Investerings

Bij de investeringsuitgaven wordt onderscheid gemaakt in vervanging van bestaand areaal (onderhoud) en verbetering van bestaand areaal (maatregelen). Onderstaand schema toont een specificatie van de investeringen in de planperiode.

INVESTERINGEN			
jaar	Scenario 1	Scenario 2	Scenario 3
2021	€ 250.000,00	€ 1.545.000,00	€ 1.545.000,00
2022	€ 308.500,00	€ 1.323.500,00	€ 1.323.500,00
2023	€ 250.000,00	€ 1.345.000,00	€ 1.345.000,00
2024	€ 329.500,00	€ 1.104.500,00	€ 1.104.500,00
2025	€ 250.000,00	€ 1.675.000,00	€ 1.675.000,00

De investeringsuitgaven worden volgens de lineaire methode afgeschreven en als kapitaallasten ten laste van de rioolexploitatie gebracht. Hiermee worden uitgaven gelijkmatiger ten laste van de rioolexploitatie afgevlakt en worden pieken in tariefstijging beperkt. De afschrijvingsperiode varieert per type investering. De volgende afschrijvingsperioden worden gehanteerd:

investering	afschrijvingstermijn
renovatie riolering (putten en buizen)	50 jaar
vervanging riolering (putten en buizen)	50 jaar
rioolgemaal – bouwkundig	50 jaar
rioolgemaal - elektromechanisch	15 jaar
drukriool - bouwkundig	50 jaar
drukriool - elektromechanisch	15 jaar
randvoorziening - bouwkundig	50 jaar
randvoorziening - elektromechanisch	15 jaar
persleidingen/drukriolering	50 jaar
IBA's	20 jaar
verbeteringsmaatregelen (o.a. afkoppelen)	50 jaar

9.2.2.3. Kapitaallasten

Bij de kapitaallasten is onderscheid te maken tussen kapitaallasten voortvloeiend uit toekomstige investeringen en kapitaallasten als gevolg van investeringen uit het verleden.

9.2.2.4 Compensabele BTW

Met ingang van 2014 wordt de compensabele btw toegerekend aan de rioolheffing. Het betreft hierbij de compensabele btw op de reguliere exploitatie en de investeringen. In de praktijk variëren deze compensabele btw kosten. Voor dit GRP is de compensabele btw per jaarschijf inzichtelijk gemaakt.

9.2.3 Baten

De exploitatielasten en kapitaallasten vormen samen de totale kosten. Tegenover de kosten staan de opbrengsten uit de rioolheffing. Naast de rioolheffing zijn er geen andere inkomsten. Eventuele subsidies worden in mindering gebracht op de betreffende investeringen.

9.2.4 Reserve

Om schommelingen in de kosten op te vangen wordt gebruik gemaakt van een egalisatiereserve riolering. Hiermee hoeft het tarief niet steeds aangepast te worden wanneer sprake is van een piek (of dal) in de uitgaven. Bij een positieve of negatieve stand wordt geen rente toegerekend aan de reserve.

9.3 Rioolheffing

In 2009 heeft de gemeente, uit oogpunt van milieubewustzijn en kostenbewustzijn, ervoor gekozen het tarief voor de rioolheffing te splitsen in een heffing voor inzamelen, transport en (lokaal) zuiveren van stedelijk afvalwater en een heffing voor inzamelen en verwerken van afvloeiend regenwater en overtollig grondwater.

Afvalwaterheffing

De afvalwaterheffing wordt opgelegd aan percelen die direct of indirect afvalwater lozen op een gemeentelijke voorziening (riolering of IBA). In 2016 wordt aan 11.188 percelen een afvalwaterheffing opgelegd. Aan percelen die niet op het gemeentelijk riool of IBA zijn aangesloten wordt geen rioolheffing opgelegd. Dit betreft 641 percelen in het buitengebied.

Regenwaterheffing

De regenwaterheffing wordt opgelegd aan de gebruikers van een perceel waarvan het regenwater en/of grondwater direct of indirect loost op een gemeentelijke voorziening. In 2016 werd aan 11.802 percelen een regenwaterheffing opgelegd.

De achterliggende jaren hebben diverse perceeleigenaren bezwaar ingediend tegen de heffingsaanslag omdat het betreffende perceel geen hemel- en/of grondwater loost op een gemeentelijke voorziening maar loost op een voorziening die in eigen beheer is of in beheer bij derden (bijvoorbeeld het Wetterskip). Op grond van de begripsomschrijving uit de rioolheffingsverordening zijn de bezwaarmakers in het gelijk gesteld waardoor hun bezwaar gegrond werd verklaard. Dit heeft ertoe geleid dat het aantal percelen wat een regenwaterheffing opgelegd krijgt is verminderd.

Toename heffingseenheden als gevolg van areaaluitbreiding

Er wordt de komende planperiode rekening gehouden met een toename van 30 heffingseenheden per jaar.

9.3.1 Ontwikkeling tarief rioolheffing

Op basis van de uitgangspunten, totale lasten, inkomsten en stand van de voorziening zoals in de voorgaande hoofdstukken beschreven, is het effect op de rioolheffing bepaald.

In onderstaande tabellen is per scenario het verloop van de heffing weergegeven. Daarnaast is de ontwikkeling van de reserve aangegeven. Bij de berekening van het tarief is er vanuit gegaan dat het tarief in 2025 kostendekkend moet zijn.

SCENARIO 1		
Jaar	Voorstel Tarief (€)	Ontwikkeling Reserve (x € 1.000)
2021	€ 169,87	€ 1.399
2022	€ 173,01	€ 1.376
2023	€ 176,15	€ 1.352
2024	€ 179,25	€ 1.330
2025	€ 182,43	€ 1.330

SCENARIO 2		
Jaar	Voorstel Tarief (€)	Ontwikkeling Reserve (x € 1.000)
2021	€ 173,84	€ 1.445
2022	€ 180,95	€ 1.419
2023	€ 188,05	€ 1.372
2024	€ 195,16	€ 1.300
2025	€ 202,26	€ 1.300

SCENARIO 3		
Jaar	Voorstel Tarief (€)	Ontwikkeling Reserve (x € 1.000)
2021	€ 174,22	€ 1.377
2022	€ 181,71	€ 1.288
2023	€ 189,19	€ 1.181
2024	€ 196,68	€ 1.055
2025	€ 204,16	€ 1.055

10. Besluitvorming

Dit gemeentelijke rioleringsplan is vastgesteld in de vergadering van de gemeenteraad van De gemeente Weststellingwerf op 7 december 2020 Het raadsbesluit is toegevoegd in bijlage 13.

- Bijlage 1: Evaluatie GRP 2016-2020
- Bijlage 2: Gevolgen beleid "klimaatbestendig en duurzaam (riool)waterbeheer"
- Bijlage 3: Overzicht niet op de riolering aangesloten percelen
- Bijlage 4: Notitie 'Risicodialoog extreme neerslag'.
- Bijlage 5: Klimaatmaatregelen en kosten
- Bijlage 6: Overzicht rioolgemaal
- Bijlage 7: Overzicht riooloverstorten en uitstroomvoorzieningen hemelwater
- Bijlage 8: Overzicht randvoorziening
- Bijlage 9: Overzicht IBA's geplaatst door Gemeente
- Bijlage 10: Overzicht IBA's geplaatst door Wetterskip
- Bijlage 11: Kostendekkingsplan
- Bijlage 12: Reactie van het Wetterskip Fryslân op het GRP 2021-2025
- Bijlage 13: Afschrift van het raadsbesluit